

Prase divoké (*Sus scrofa*)

Prase divoké je velký sudokopytník. Dospělí samci dorůstají délky 120 – 180 cm a v kohoutku měří 55 – 100 cm. Jejich hmotnost je značně různorodá a v jednotlivých oblastech se viditelně liší, v průměru však činí 50 – 90 kg.

Jeho srst je tvořená hustými štětinami, které ho chrání před nepříznivými vlivy. Její zbarvení kolísá mezi tmavošedou přes hnědou až k černé. Během zimy je srst výrazněji hustší a tmavší. Mezi další nápadné znaky prasete divokého patří jeho čtyři výrazné trojhranné špičáky, jež se při dorůstání zahýbají vzhůru. Slouží hlavně jako účinná zbraň při soubojích. U samců dorůstají obvykle 20 cm, ve výjimečných případech však mohou dorůst až do délky 30 cm. Spodní špičáky kňourů myslivci nazývají páráky a menší horní špičáky klektáky. U samic jsou viditelně menší a směřují směrem nahoru výrazně mírněji, navíc pouze u starších jedinců.

Prase divoké má skvěle vyvinutý čich a sluch, jeho nejhůře vyvinutým smyslem je zrak. Prase divoké je aktivní zejména v noci, den tráví většinou odpočinkem. Jedná se o skrytě žijící tvory, kteří se díky svým dokonale vyvinutým smyslům většinou velmi účinně vyhýbají přítomnosti člověka. Žijí obvykle ve skupinách. Výjimkou jsou pouze staří samci, kteří žijí samotářsky. Jsou schopni vyvinout rychlost 48 km/h

Prase divoké je typický všežravec. Požírá travu, hlízy, ořechy, různé bobule, mršiny, kořeny, odpadky, hmyz, malé plazy. Často navštěvuje pole, zvláště kukuřičná, kde dokáže napáchat značné škody.

Samice prasat divokých pohlavně dospívají v 8. až 10. měsíci života, samci přibližně ve věku 2 let. Doba páření většinou probíhá v rozmezí od listopadu do ledna. Samice je březí 114 - 118 dnů. Počet mláďat ve vrhu se pohybuje od 3 do 12. Těsně před vrhem se samice odpojuje od své skupiny a zpět se k ní připojuje až v době, kdy jsou již selata odrostlá. Selata neboli markazini se vyznačují podélně pruhovaným ochranným zbarvením, které ztrácejí koncem prvního roku života. Během péče je přítom velmi ostražitá a v případě bezprostředního ohrožení může potenciálního predátora napadnout.

Myslivecký název: **černá zvěř**.

Lidový název: **divočák, štětinač, kudrnáč**.

Samec: **kňour**. Samice: **bachyně**. Mládě: **sele, markazín**.

Vypělejší mládě do jednoho roku věku – **letošňák**, samčí mládě ve druhém roce – **lončák**, ve třetím roce – **kňourek**, slabý kňour, **kalhotáč, sekáč**, samičí mládě ve druhém roce – **bachyňka**.

Pokrývka těla (srst): **štětiny** a **osiny**. Ztlustělá kůže na přední části těla kňoura: **krunýř, kryrys, štít**. Obnova srsti: línání, přebarvování.

Popis těla: **slechy, slechy, ryj, svírák** s **lizákem** a chrupem (špičáky kňoura v horní čelisti – **klektáky**, v dolní části **páráky**, společný název – **zbraně**, špičáky bachyně – **háky**), štětiny na hřbetě tvoří **hřeben, běhy se spárky** a **paspárky, píрко**.

Pohlavní ústrojí: samčí – **žíla, ráže** (varlata) v **šourku**, prodloužená srst kolem žíly – **střapeček, žíla** a **ráže** se nazývají **kratiny**. Samičí – **svírka**. Krev – **barva**. Maso – **zvěřina, diváčina**. Tuk – **sádlo**. Vnitřnosti – **vývrh**. Jedlé části vývrhu – **drob**, nejedlé – **výhoz**. Žaludek – **bachor**. Výměty – **trus**. Moč – **rez**. Močení – **ždímání**.

Prase všemi smysly **jistí, bádá**, zrakem **pátrá**, sluchem **bystří**, čichem **větří**. Prase **chrochtá, funí, mlaská**, kňour zbraněmi **klektá, seká**, selata **kvičí**.

Páření – **chrutí**. Kňour **pokládá** bachyni. Ta je **plná, selí**, či **metá** selata. Když se v **zálehu** **oselila, vodí** je.

Prasata žijí v **tlupách**. V houštinách mívají **stávaniště**. Která **střídají**, z houštin se **vylamují, odtahují**, používají přechodů – **spádů**. Do houštin se **zavláčejí, zatahují** též do kotlin – **kotlíkují**. Prase sbírá **žir**, dělá **rytiny, buchtuje** – vyrývá kusy země, **buchty**. Chladí se v **kališti** po celý rok, **drbe** se o stromy, dělá **otěrky (malovánky)**. Při lovu prase **drží** na místě, **vyráží** z leče, **útočí** na psy, **odbíjí** je.

Prase má kůži – **škáru**.